

ת"פ 19958/06/17 - מדינת ישראל נגד רונן אלפסי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 מרץ 2018

ת"פ 19958-06-17 מדינת ישראל נ' אלפסי

בפני כב' השופטת הבכירה איטה נחמן
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשם רונן אלפסי

החלטה

בפניי בקשה לביטול כתב האישום מטעמי הגנה מן הצדק ומכוח דוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים.

העובדות:

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של תקיפה, עבירה על סעיף 379 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק") ותקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, עבירה על סעיף 368(ב) בחוק. מעובדות כתב האישום מיוחס לנאשם כי בתאריך 3.3.15 במפעל לחיתוך פחים בת"א, בעקבות ויכוח בין הנאשם למתלונן 1 תקף אותו הנאשם בכך שבעט בישבנו ונתן מכת אגרוף בפניו. משהתערב מתלונן 2 וניסה להרחיק את הנאשם היכה אותו הנאשם באמצעות אגרוף ודחפו על מנת להתקרב למתלונן 1. בהמשך, תקף שוב את מתלונן 1 בכך שנתן לו אגרוף בפניו והפילו ארצה. למתלונן 1 נגרמה חבלה חמורה בדמות שברים באפו ובשן 23 והוא אושפז בבית חולים עד ליום 9.3.15.

טיעוני הצדדים:

ב"כ הנאשם עתרה לביטול כתב האישום משני טעמים עיקריים: האחד, העובדה כי התיק כנגד הנאשם נסגר ביום 20.4.16 בעילת חע"צ והודעה על כך נשלחה אליו, ומשכך לא היה מקום לקבל את עררו של המתלונן 1, שהוגש בשיהוי של מספר חודשים, שלא בהתאם לזמנים הקבועים בחוק, בלא שניתנה החלטה להארכת מועד להגשתה, וכי ההחלטה על קבלת הערר לא ניתנה ע"י פרקליטות המדינה המוסמכת על פי חוק לקבלה. משכך, ובהתאם לדוקטרינת הביקורת המנהלית בהליך הפלילי יש להורות על ביטול כתב האישום.

הטעם השני, העובדה שהנאשם קיבל הודעה על סגירת התיק כנגדו, לא קיבל כל הודעת ביניים שהערר התקבל, לא קיבל זכות טיעון במסגרת שימוע לאחר שהתהפכה ההחלטה יש בכך כדי לפגוע בזכותו להליך הוגן ולכן יש מקום לבטל את כתב האישום כנגדו מטעמי הגנה מן הצדק.

ב"כ המאשימה אישרה את השתלשלות האירועים כפי שתיארה ב"כ הנאשם ואולם טענה כי אין בידיה מידע מתי קיבל המתלונן 1 את הודעת הסגירה. לטעמה לא מדובר בשיהוי משמעותי וכי עצם הטיפול בערר מהווה הארכת מועד ואין צורך בהחלטה פורמלית. עוד טענה כי כיוון שהחלטת הסגירה ניתנה ע"י קצינת החקירות קיימת סמכות טבועה לאותו גוף לבטל החלטתו. מכל מקום החלטת הגניזה לא הייתה בסמכותה של קצינת החקירות כיון שמדובר בעבירת פשע, כך שממילא היא בטלה. הוסיפה וטענה כי אמנם לא נשלח לנאשם מכתב ידוע על הערר שהוגש כנגדו ואולם, לטעמה, פגם זה נרפא עם חידוש החקירה וניתנה לו הזדמנות לשטוח את גרסתו בשנית. באשר לזכות להליך הוגן סבורה המאשימה כי לא נפל פגם בהתנהלותה הגובל בחוסר הגינות, שכן גם למתלונן זכות להליך הוגן ומרגע שהמאשימה עמדה על טעותה טבעי שהמעוות תוקן. מעבר לצורך מסרה המאשימה כי משהוחלט על הגשת כתב האישום הודע לנאשם על זכותו לשימוע, אך לא הוגשה בקשה ממנו לקיים שימוע, כאמור.

דין:

לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, נחה דעתי כי דין הטענה המקדמית להתקבל ואני מורה על ביטול כתב האישום כנגד הנאשם.

אכן, טענה מקדמית כגון זו משמשת אך במקרים חריגים, בהם הפגיעה בעקרונות של צדק או בנאשם היא קיצונית. (ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 398, 221 (1996)).

בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' דר' איתמר בורוביץ, פד"י נט(6) 776, נקבע מבחן תלת-שלבי להחלת ההגנה מן הצדק: **"בשלב הראשון על בית-המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו. בשלב השני על בית-המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות ... בשלב השלישי, מששוכנע בית-המשפט כי קיומו של ההליך אכן כרוך בפגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב-האישום."**

אי קיומו של שלב מוקדם מייתרת את בחינת השלב הבא, שכן: **"שלב זיהוי הפגם ובחינת עצמתו, שלב האיזון בין האינטרסים ושלב הסעד הראוי. מדובר בשלבים המורכבים זה על גבי זה, שהתקיימותו של המוקדם בהם הוא תנאי ליישום השלב הבא אחריו."**

ר' שגב נקדימון, הגנה מן הצדק, פרק רביעי, מיפת לבורוביץ': הרחבת המבחן להחלת ה"הגנה מן הצדק, נבו הוצאה לאור, מהדורה שניה, תשס"ט-2009, עמ' 69.

בבחינת השלב הראשון ניתן לומר כי כתב האישום הוגש כשנתיים עובר למועד האירוע, וזאת לאחר שהנאשם כבר קיבל הודעה (שנה לאחר האירוע) כי התיק נסגר בעילה שנסיבות העניין אינן מצדיקות המשך חקירתו או העמדתו לדין.

המתלונן הגיש ערר על ההחלטה לסגור את התיק, כמתואר לעיל, וזאת כעבור 4 חודשים מיום החלטת הסגירה שקיבל

הנאשם.

אין חולק כי הנאשם לא קיבל הודעה אודות הגשת הערר הנ"ל וכך נמנעה ממנו האפשרות להליך הוגן כבר בשלב הזה.

עררו של המתלונן התקבל, אף שלא הוגש בזמן הקבוע בחוק ללא שהוגשה בקשה להארכת מועד או נתנה החלטה על כך, (לפי סעיף 64 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ)). משהתקבל עררו של המתלונן והתיק נפתח מחדש, זומן הנאשם לחקירה באזהרה ביום 4.9.16 ובהמשך הוגש כתב האישום דן ביום 8.6.17.

כבר אומר כי המאשימה התנהלה תוך פגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן, ובחינת עוצמת הפגם, מלמדת כי מדובר בפגם בעל עוצמה רבה.

מלבד ההסתמכות של הנאשם על ההחלטה המנהלית של הרשות לסגירת התיק, הרשות לא הודיעה לנאשם על הגשת הערר וכך מנעה ממנו האפשרות להתגונן בפני הערר, זאת על אף הוראה של סעיף 65 ב. (א)(1) בחסד"פ קובע כי:

"בטרם תתקבל החלטה להעמיד לדין חשוד, בעקבות הגשת ערר לפי סעיף 64 בעבירה מסוג פשע אעוון, יודיע לו הגורם המוסמך לקבל החלטה כאמור או הממונה על החקירה, על הערר שהוגש ועל האפשרות שיוגש נגדו כתב אישום, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראשי חידת הביעות, או בעל הסמכות להחליט בערר, לפיה עניין, כי קיימת מניעה לכך."

באשר לפגיעה אפשרית ביכולתו של הנאשם להתגונן, משהתקבל הערר ללא שנודע לו על הגשתו, ציינה ב"כ המאשימה בתשובתה, כי המחוקק לא קבע סנקציה לאי קיום ההוראה הנ"ל. אומר בהקשר זה כי קיום הוראה זו הינו דבר הוגן ומוסרי ולא מחייב סנקציה בצד ההוראה על מנת ל"הכריח" את הרשות לקיימה.

בחינת השלב השני מלמדת כי תנאי זה מתקיים גם, משיש בקיום ההליך הפלילי נגד הנאשם, חרף הפגמים, פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות.

עת עוברים לשלב השלישי ובוחנים האם ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב האישום, ניתן לומר כי, במקרה דנן, אין דרך אחרת לרפא את הפגמים.

לא ניתן כיום ל"השהות" את ההליך הפלילי וליתן אפשרות לנאשם להתגונן מפני הערר שהגיש המתלונן, שעה שכבר הוחלט לקבל ערר זה ובהסתמך על החלטה זו הוגש כתב האישום. גיבושו והגשתו של כתב האישום על אף שהערר הוגש לאחר המועד הנקוב בחוק וללא שניתנה ארכה להגשתו, לא מאפשרים שמיעת טיעוני הנאשם באשר לערר "בנפש חפצה". אין הדבר דומה למקרה בו לא קוימה חובת השימוע לפני הגשת כתב האישום.

עיון בסעיפים 7 ו-8 מתוך **נוהל הטיפול בעררים על החלטת המשטרה שלא לחקור או לא להעמיד לדין**, משטרת ישראל, אגף חקירות ומודיעין, שמספרו 300.05.272 (1.10.2014) (להלן: "הנוהל"), מלמד כי:

"7. בקשת ערר - חלף המועד להגשת ערר עפ"י הקבוע בחוק יש להנחות את המתלונן לצרף לערר, בקשה להארכת מועד להגשת ערר הכוללת נימוק פירוט ותיעוד לבקשתו.... במסגרת ההתייחסות לערר על הקצין לציין כי קיימת חריגה".

אינני מקבלת את טענת המאשימה באשר לאי ידיעתה מתי חלף מועד הגשת הערר. הערר של המתלונן הוגש כארבעה חודשים לאחר מתן ההחלטה לסגור את התיק, שעה שהחוק קובע 30 ימים להגשתו, הינו, עברה תקופה משמעותית ואין המדובר בהפרש של ימים ספורים שניתן להתעלם ממנו. גם הטענה של המאשימה כי המועד להגשת הערר נמנה מיום קבלת החלטת הסגירה לידי המתלונן ואין בידיה מידע בדבר מועד קבלתו, אינה מקובלת עלי.

סעיף 63 בחסד"פ קובע כי:

"עלהחלטהשלא לחקוראושלא להעמידלדיןתימסרלמתלונןהודעהבכתבבצייןטעםההחלטה, ואםעילתסגירתהתיקהיאשנסיבותהענייןבכללותאיןמתאימותלפתיחהבחקירהאולהעמדהלדין- בנוסחשבחלקב' בתוספתהשביעית, לפיהעניין".

סעיף 8 לנוהל הנ"ל נותן מענה לטענת המאשימה כי "עצם הטיפול בערר מהווה הארכת מועד, ואין צורך בהחלטה פורמלית", בכך שקובע כי: **"מקום בו, לא ברור מתי חלף המועד המדויק בו ניתן להגיש את הערר. יש להעבירו בצרוף בקשה להארכת מועד להגשת ערר להחלטת הגורם בעל סמכות לדון בערר בהתאם לסעיף 65 סיפא לחסד"פ".**

ומכל מקום, במקרה דנן, משנשלחה הודעה בכתב למתלונן על ידי המאשימה, מועד שליחתה מצוי בידי המאשימה, וקבלת המכתב על ידי המתלונן, לפי ההיגיון וניסיון החיים הינה לאחר זמן סביר ממועד שליחתה, זמן סביר זה אינו יכול להיות מספר חודשים.

גם הטענה של המאשימה כי החלטת הסגירה ניתנה שלא על ידי הגורם המוסמך במשטרה, אינה מתקבלת, ומדובר בטעות העומדת לפתחה של המאשימה. המאשימה ציינה בתגובתה כי התיק סווג כעוון ולכן נגנז על ידי קצינת החקירות, סיבת סיווגו של התיק נעוצה בטעות המאשימה שלא הייתה מודעת לגילו של המתלונן ולטיב החבלות שנגרמו לו, שהיו נסיבה מחמירה שהעלתה את חומרת העבירות מעוון לפשע.

לא ברור כיצד ניתן ל"פספס" גיל של מתלונן שעה שפרט זה נמנה על הפרטים הראשונים שנשאלים במשטרה, בנוסף לזיהוי של המתלונן באמצעות ת.ז. בה מצוין במפורש תאריך לידתו. אוסיף כי גם בעובדות כתב האישום לא הפנתה המאשימה לשנת לידתו של המתלונן ו/או גילו, אלא אך בסעיף החיקוק יוחסה לנאשם עבירה של תקיפת זקן.

לאור כל אלו, נחה דעתי כי נפלו פגמים בהתנהלות המאשימה בעניינו של הנאשם, וקיומו של ההליך הפלילי נגד הנאשם יגרום לפגיעה מהותית וקשה בזכותו להליך הוגן.

על אף כתב האישום החמור, והפגיעה הקשה במתלונן, לא שוכנעתי כי ניתן לרפא פגמים אלו באמצעי מידתי ומתון יותר מאשר ביטול כתב האישום.

נוכח האמור לעיל, אני מורה ביטולו של כתב האישום, מכוח "ההגנה מן הצדק".

אמנם התוצאה של החלטה זו הינה קשה מבחינת המתלונן, אך אציין כי עומדת לו האפשרות למצות את ההליך מול הנאשם במישור האזרחי, וזאת על אף ביטול כתב האישום בתיק דנן. אדגיש כי, אין בביטול כתב האישום לקבוע דבר לגבי אשמתו של הנאשם, אלא אך מדובר בביטול כתב אישום הנובע מ"תקלות" ו"טעויות" מצד המאשימה, שאין הנאשם אמור לשאת בתוצאותיהן.

ניתנה היום, כ"א אדר תשע"ח, 08 מרץ 2018, בהעדר הצדדים.